

tyski miesięcznik samorządowy

TwojeMiasto

nr 9 (30), październik 2005

ISSN 1730-5098

Rondo otwarte

Programy zdrowotne

Jubileusz Teatru

Komunikacja w Tychach

TYCHY. DOBRE MIEJSCE

Zesłańców Sybiru

Taką nazwę nadali nowo wybudowanemu przy zbiegu ulic Sikorskiego i Armii Krajowej rondy tysiący radni. Ma upamiętniać losy milionów Polaków wywożonych do katorżniczych obozów pracy w głąb Rosji. Większość z nich nigdy nie powróciła. Ci, którzy przetrwali - członkowie Związku Sybiraków - uświadamiają przez lata przemilczaną prawdę.

Sybir to nie to samo, co Syberia. Nie jest nazwą geograficzną, tylko symbolicznym określeniem męczeństwa Polaków od wieków zsyłanych w niedostępne rejony azjatyckiej części Rosji, przede wszystkim na Syberię, ale także np. do Kazachstanu. Znany mi Sybirakami byli m.in. Józef Piłsudski, św. Rafał Kalinowski, Władysław Anders, a z postaci współczesnych ks. Zdzisław Peszkowski i ks. prof. Michał Heller.

Związek Sybiraków powstał w 1928 r., po wojnie reaktywowano go dopiero w roku 1988. Od 1989 r. dzień 17 września - rocznica agresji ZSRR na Polskę jest również Dniem Sybiraka.

Przypomnijmy, że w ramach czystek sowieckie NKWD skazywało na „Golgotę

Wschodu" bez wyjątku: dzieci, kobiety i starców - tylko dlatego, że byli obywatelami polskimi. Z dwóch milionów zesłańców wojnę przetrwało zaledwie pół miliona. Większość zginęło na „niehumanitarnej ziemi”, wielu na wojennym szlaku, gdy dwiema drogami - z armią gen. Andersa i dywizją gen. Berlinga - zdążyli na pomoc Ojczyźnie. Stalinowskie represje wobec Polaków nie ustały także po wojnie, wywózki na Sybir trwały do 1956 r.

Dzisiaj w Tychach mieszka ponad dwustu członków Związku Sybiraków, w większości ludzi starszych. 15 września podczas uroczystego otwarcia ronda prosili: „Niech to rondo, które będzie materialnym świadkiem i dowodem naszej martyrologii zapewni pamięć o nas wśród tysiący, gdy nas już nie będzie wśród żywych”.

Rondo Zesłańców Sybiru to dziesiąty taki obiekt w Tychach. Budowa kosztowała 2,5 mln złotych, trzy czwarte tej kwoty pochodziło z funduszy unijnych.

(AH)

Infokiosk już działa

Zachęcamy do korzystania z infokiosku, który od września znajduje się na parterze Urzędu Miasta Tychy. Jest to urządzenie, w którym zainteresowane osoby mogą znaleźć potrzebne informacje o rynku pracy. Infomat został umieszczony w Ratuszu na mocy porozumienia zawartego z Powiatowym Urzędem Pracy.

Infokiosk to komputer o ergonomicznej budowie i specjalistycznym oprogramowaniu. Jego obsługa jest prosta i intuicyjna - użytkownik dotyka palcem ekran i wybiera interesujące go zagadnienie.

Infokiosk jest podłączony do internetu i pozwala każdej zainteresowanej osobie na bezpłatne przeglądanie witryn związanych z pracą. Umożliwia on korzystanie ze stron internetowych Ministerstwa Gospodarki i Pracy, strony Ochotniczego Hufca Pracy oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach.

Pomysłodawcą systemu infokiosków był Zbigniew Olejniczak z Departamentu Informatyki Ministerstwa Gospodarki i Pracy. Projekt jest współfinansowany w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, a zrealizowany został przy współpracy z firmą „Lumena”, która wykonała infokioski. Dostawcą oprogramowania jest firma „Dasoft”. Obecnie w całym kraju funkcjonuje 716 takich infokiosków.

(PŚ)

Będą nowe światła

Rozpoczęły się prace modernizacyjne skrzyżowania ulic Budowlanych i Edukacji z aleją Bielską. Od strony ul. Budowlanych i Edukacji powstaną wydzielone pasy do lewoskrętu, prawoskrętu i jazdy na wprost. W związku z budową stacji paliw w rejonie skrzyżowania zmodernizowana zostanie sy-

gnalizacja świetlna. Będzie ona skoordynowana z nową sygnalizacją, która powstanie na skrzyżowaniu alei Bielskiej, al. Niepodległości i ul. Cienistej.

Planowany termin zakończenia prac to grudzień tego roku.

(m)

Szanowni Państwo

W ostatnim czasie w lokalnej prasie pojawiły się głosy pracowników Tyskich Linii Trolejbusowych, zaniepokojonych rzekomymi planami likwidacji tyskich trolejbusów. Sygnały te mają podobno związek z jedną z rozważanych opcji obniżenia kosztów funkcjonowania komunikacji w Tychach, jaką byłoby połączenie Przedsiębiorstwa Komunikacji Miejskiej, Tyskich Linii Trolejbusowych i Miejskiego Zarządu Komunikacji.

Obawy te są nieuzasadnione - tyski samorząd nie ma najmniejszego zamiaru likwidować sieci trolejbusowej, gdyż doceniamy walory ekologiczne i wyjątkowy charakter tej formy komunikacji, obecnej tylko w kilku polskich miastach.

Tą drogą składam zatem mieszkańcom oficjalną deklarację, że dopóki będę prezydentem Tychów, trolejbusy będą jeździły po tyskich ulicach.

Osobną kwestią jest potrzeba racjonalizacji wydatków ponoszonych przez budżet miasta na utrzymanie komunikacji - oszczędności musimy szukać. Poza połączeniem PKM, TLT i MZK analizowane są także inne rozwiązania, o których mieszkańcy będą na bieżąco informowani. Naszym priorytetem jest ograniczanie kosztów organizacji komunikacji, a nie zakreślenie usług dla mieszkańców.

Aby przybliżyć zainteresowanym problematykę komunikacji zbiorowej w Tychach, w tym numerze publikujemy obszerny materiał na ten temat. Zapraszam do lektury.

Andrzej Dąbuba

Prezydent Miasta Tychy

Przeprowadzili się

Pod koniec września swoje siedziby zmieniły dwie instytucje miejskie. Miejski Zarząd Oświaty oraz Miejski Zarząd Komunikacji mieszczą się obecnie w budynku przy al. Piłsudskiego 12. Do tej pory jednostki te funkcjonowały w biurówcu przy ul. Budowlanych 59.

Nowe pomieszczenia zapewniają pracownikom MZO lepsze warunki do realizacji zadań związanych z prowadzeniem nadzoru administracyjno-finansowego nad placówkami oświatowymi. Nowa siedziba wyposażona jest w dużą salę konferencyjną do prowadze-

nia narad i szkoleń. Wszelkie sprawy związane ze stypendiami uczniowskimi będą załatwiane w pokoju nr 5.

Bez zmian pozostają numery telefonów do MZO: 227 05 30 do 32 oraz godziny funkcjonowania, tj. od poniedziałku do piątku od 7.30 do 15.30.

Również w przypadku Miejskiego Zarządu Komunikacji nie ulegają zmianie numery telefonów (219 38 20 do 22) ani godziny funkcjonowania.

(AC)

Angielski dla MOPS

Podopieczni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tychach będą mogli uczęszczać na darmowe lekcje języka angielskiego dofinansowane ze środków projektu Unii Europejskiej „No Problem - angielski dla osób z rodzin z problemem dziedziczenia biedy”. Program adresowany jest do osób w wieku 15-24 lata.

W jego ramach uczestnicy będą uczyć się komunikacji w języku angielskim, będą również przygotowawali się do egzaminu FCE. Łącznie Miejski Ośrodek Pomocy Spo-

łecznej chce objąć programem 60 osób. Uruchomione zostaną dwie grupy kursu podstawowego oraz dwie przygotowujące do egzaminu FCE. Miesięcznie kursanci będą uczęszczać na 16 godzin lektora-tu i cztery godziny pracy w grupie. Kurs potrwa dwadzieścia miesięcy.

Koszt projektu wyniesie ponad 380 tys. zł. Wartość dofinansowania projektu z Europejskiego Funduszu Społecznego to 318 tys. zł.

(AC)

Komunikacja w Tychach

Miasto Tychy poprzez Miejski Zarząd Komunikacji organizuje komunikację na terenie swoim i sąsiednich miast. Utrzymanie tego systemu w samych Tychach kosztuje ok. 12 mln zł rocznie, co zmusza władze miasta do szukania maksymalnie efektywnych sposobów wykorzystania tych środków. Przedstawiamy raport o komunikacji w Tychach.

Od WPK do MZK

Do lat 80. komunikację miejską na terenie Tychów i w okolicy organizowało oraz wykonywało Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne (WPK), którego jednym z zakładów była zajezdnia w Tychach, wybudowana w celu obsługi południowej części ówczesnego województwa katowickiego. W 1991 r. z WPK wydzielono Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej w Tychach jako przedsiębiorstwo państwowe, rok później PKM został skomunalizowany na rzecz 18 gmin, a następnie, po długim i trudnym procesie uzgodnień z tymi gminami, w 1996 r. przekształcono PKM w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, w której większość udziałów objęło miasto Tychy (obecnie posiada ponad 95 proc. udziałów - przyp. red.).

We wrześniu 1996 r. Rada Miasta Tychy powołała do życia Miejski Zarząd Komunikacji w Tychach, który rozpoczął działalność 1 stycznia 1997 r. MZK przejął od Przedsiębiorstwa Komunikacji Miejskiej służby organizacji i nadzoru ruchu, a także gospodarki biletowej.

MZK w Tychach jest zakładem budżetowym miasta, któremu sąsiednie gminy zlecają organizację komunikacji na swoim terenie. Przypomnijmy, że zakład budżetowy jest jednostką organizacyjną samorządu terytorialnego. Jako zakład budżetowy MZK Tychy nie posiada osobowości prawnej, działa w imieniu miasta Tychy w zakresie otrzymanych upoważnień, a bezpośredni nadzór nad jego działalnością sprawuje Prezydent Miasta Tychy, który powołuje dyrektora zakładu.

Zadania statutowe MZK

Do podstawowych zadań MZK Tychy należą:

- organizowanie komunikacji zbiorowej, a przede wszystkim projektowanie linii komunikacyjnych oraz sporządzanie rozkładów jazdy,
- zawieranie umów z firmami wykonującymi przewozy pasażerskie (przewoźnikami), wyłonionymi w toku przeprowadzonych postępowań przetargowych,
- zawiadywanie infrastrukturą przystankową na terenie miasta Tychy,
- kontrolowanie jakości usług przewozowych wykonywanych przez przewoźników, w tym również całodobowy monitoring punktualności kursów,
- projektowanie taryfy opłat za usługi przewozowe i przedstawianie jej Radzie Miasta Tychy,
- dystrybucja biletów poprzez sieć kolektur własnych oraz agencyjnych,
- prowadzenie kontroli biletów w środkach komunikacji.

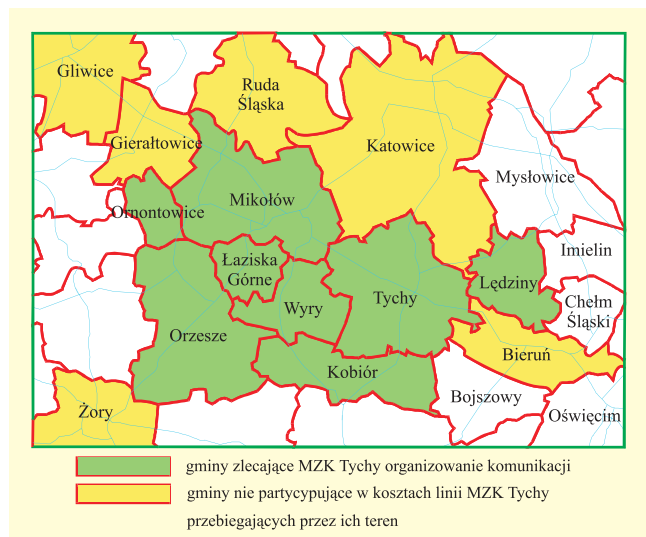
Gdzie jeżdżą?

Miejski Zarząd Komunikacji w Tychach organizuje komunikację dla miasta Tychy oraz dla siedmiu innych gmin, które przekazały Tychom w drodze porozumienia, ustawowe zadania związane z organizowaniem komunikacji zbiorowej. Są to: Mikołów, Łaziska Górne, Orzesze, Ornontowice, Wiry, Kobiór i Łędziny. Dodatkowo, ze względu na konieczność zaspokajania potrzeb mieszkańców miasta Tychów, MZK organizuje również przejazdy do okolicznych miast, takich jak: Katowice, Gliwice, Żory, Bieruń i Ruda Śląska. Niestety, miasta te nie partycypują w kosztach komunikacji organizowanej przez MZK na ich terenie, co było i nadal jest jedną z przyczyn znacznego obciążenia finansowego miasta Tychy (patrz mapka poniżej).

Obszar sieci komunikacyjnej to obszar południowej części aglomeracji katowickiej zamieszkały przez ponad milion osób. Z komunikacji zbiorowej, której organizacją zajmuje się Miejski Zarząd Komunikacji w Tychach w roku ubiegłym skorzystało łącznie około 30 milionów pasażerów. W roku 2004 środki komunikacji organizowane przez MZK przejechały łącznie ponad 10 mln km.

W roku 2004 wykonanie usług przewozowych zlecono łącznie 11 przewoźnikom, przy czym największą rolę odgrywają PKM, TLT i spółka Meteor (patrz wykres na sąsiedniej stronie).

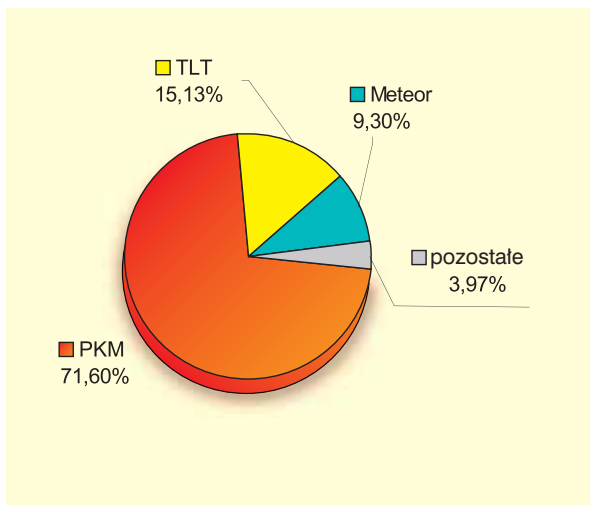
Obszar działania MZK Tychy

Przyjazne taryfy

System biletów MZK Tychy jest systemem przyjaznym dla pasażerów. Bilety jednorazowe służą do jednokrotnego kasowania i upoważniają pasażera do odbywania podróży w czasie zależnym od rodzaju skasowanego biletu jednorazowego (np. bilet ważny na przejazd do 20, 40 i 90 minut). Bilety jednorazowe, w przeciwieństwie do biletów strefowych, uprawniają pasażera do przesiadania się w ramach czasu ważności poszczególnych biletów. Takie rozwiązanie sprzyja szybkości przemieszczania się.

Struktura kosztów usług przewozowych w 2004 r.

Bilety okresowe MZK Tychy są ważne w dowolnie wybranym przez pasażera okresie trwania tzn. „od daty do daty włącznie” (np. bilet, na którym znajduje się data 4 maja 2005 r. jest ważny od tego dnia do 4 czerwca 2005 r.). Rozwiązanie takie jest znacznie korzystniejsze niż mało elastyczny system biletów miesięcznych, tzn. takich, które są ważne w miesiącu kalendarzowym (od pierwszego do ostatniego dnia miesiąca). Osoby korzystające z komunikacji miejskiej okazjonalnie lub w krótkich okresach czasu, mogą skorzystać z biletów dobowych (ważnych 24 godziny) lub tygodniowych (ważnych przez 168 godzin).

Aktualnie asortyment oferowany pasażerom MZK składa się z 12 rodzajów biletów jednorazowych oraz 14 rodzajów biletów okresowych.

Sprzedaż biletów odbywa się za pośrednictwem dwóch własnych kolektur, jak również poprzez rozległą sieć kooperujących kolektur ajencyjnych. Właściciele tych ostatnich, w zamian za prowadzoną sprzedaż otrzymują opusty, których wysokość uzależniona jest między innymi od lokalizacji punktu sprzedaży, wartości dokonywanych zakupów, formy płatności za bilety itd. Dodatkowo bilety jednorazowe

wę rozprowadzane są za pośrednictwem własnej sieci i kanałów dystrybucyjnych pośredników: Ruchu, Kolportera i Garmond Press.

W 2004 r. sprzedaż biletów MZK prowadzono za pośrednictwem następujących kolektur ajencyjnych:

- 51 kolektur oferujących pełny zakres asortymentu biletów (jednorazowe, okresowe),
- 253 punkty oferujące podstawowy zakres asortymentu biletów (bilety jednorazowe).

Kosztowne dotacje

Komunikacja miejska jest dotowana, jako że z jednej strony miasto powinno zapewnić możliwość podróżowania osobom o niskich dochodach (emerytom, rencistom, uczniom, studentom itp.), a z drugiej, stara się poprzez relatywnie niskie ceny biletów komunikacji miejskiej skłonić mieszkańców do korzystania z transportu zbiorowego, jako najbardziej pożądanego i ekologicznego sposobu podróżowania.

Dotacja do komunikacji gmin współpracujących z MZK jest stosunkowo wysoka. Wynika to między innymi z konieczności przewożenia pasażerów na teren tych gmin, które nie partycypują w kosztach komunikacji organizowanej przez MZK Tychy. Dotacja miasta Tychy do komunikacji zbiorowej od lat należy do najwyższych w całym regionie. Na rok 2005 została ustalona przez Radę Miasta Tychy w wysokości ok. 12 mln i w przeliczeniu na jednego mieszkańca jest dwukrotnie wyższa od kwot, jakie na ten cel przeznaczają niektóre gminy Województwa Śląskiego.

(LD)

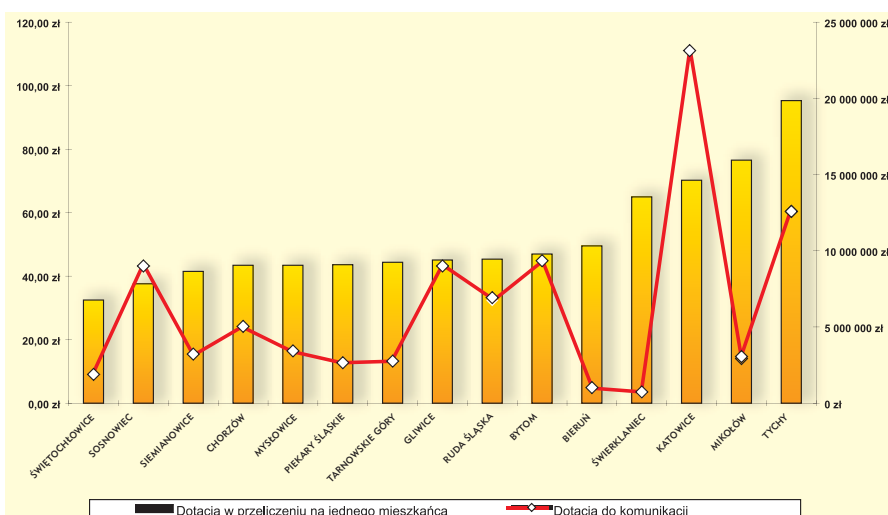

Henryk Borczyk
Zastępca prezydenta Tychów

Tychy mogą pochwalić się bardzo sprawnie zorganizowanym systemem komunikacji zbiorowej, jednak wysoka jakość usług wiąże się wysokimi kosztami ponoszonymi przez budżet miasta - jak wynika z przytoczonych danych dotacja na mieszkańca należy do najwyższych w województwie. Co więcej, w ostatnim czasie za sprawą podwyżek cen paliwa i wprowadzenia podatku VAT od dotacji znacznie wzrosły koszty funkcjonowania komunikacji.

Szukamy tańszych rozwiązań. W bliskiej perspektywie chcemy ograniczyć koszty funkcjonowania komunikacji, zaś w dalszej wielką szansą na tanią i nowoczesną komunikację będzie uruchomienie szybkiej kolei miejskiej Tychy-Katowice, zintegrowanej z systemem komunikacji autobusowo-trolejbusowej w mieście.

Dotacja do komunikacji niektórych śląskich miast

Decyzja środowiskowa

28 lipca weszła w życie znowelizowana ustawa Prawo ochrony środowiska, która wprowadziła do obiegu prawnego nową decyzję o nazwie: „o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia”, w skrócie zwaną decyzją środowiskową. Decyzję środowiskową w zależności od przedsięwzięcia wydaje wójt, burmistrz lub prezydent miasta, starosta lub wojewoda. W Urzędzie Miasta Tychy dokument ten wydaje Wydział Komunalny, Ochrony Środowiska i Rolnictwa.

Decyzja środowiskowa będzie poprzedzać wydanie dziesięciu rodzajów zezwoleń niezbędnych do rozpoczęcia inwestycji. Co istotne zwłaszcza dla inwestorów, na terenach nieobjętych miejscowym planem zagospodarowania terenu, a takich jest w Tychach większość, trzeba najpierw uzyskać decyzję środowiskową, a dopiero potem starać się o pozwolenie na budowę.

Postępowanie rozpoczyna się, gdy inwestor złoży wniosek.

Do wniosku dołącza się m.in.:

- raport (gdy inwestycja objęta jest obowiązkiem jego sporządzenia)

lub informację zawierającą wstępne dane o wpływie inwestycji na środowisko (gdy sporządzenie raportu jest fakultatywne),

- poświadczoną kopię mapy ewidencyjnej z zaznaczonym przebiegiem granic terenu, którego dotyczy wniosek oraz obejmującej obszar, na który będzie oddziaływać ta inwestycja,
- dane o rodzaju, skali i usytuowaniu przedsięwzięcia, powierzchni zajmowanej nieruchomości, a także obiektu budowlanego oraz do tychczasowym sposobie ich wykorzystania i pokryciu szatą roślinną,
- wyciąg z miejscowego planu - gdy decyzję środowiskową wydaje wojewoda.

Nowelizacja ustawy wprowadziła również obowiązek postępowania oceniającego na obszarach Natura 2000. Są to tereny, na których znajdują się ptaki, rośliny, zwierzęta lub ich siedliska objęte ochroną.

Zainteresowani znajdą bardziej szczegółowe informacje w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Tychy (<http://bip.umtychy.pl>).

(AP)

Fundusze strukturalne - jeszcze jedna szansa

Wraz z wejściem Polski do struktur europejskich, przed przedsiębiorcami otworzyły się możliwości uzyskania dofinansowania na rozwój firmy w ramach funduszy strukturalnych. O wsparcie mogli ubiegać się mikro,

mali, a także średni i duzi przedsiębiorcy. Dzięki pomocy z Unii Europejskiej można było sfinansować zarówno projekty inwestycyjne (remonty, zakup środków trwałych), jak i projekty doradcze.

Nowe możliwości spotkały się z ogromnym zainteresowaniem ze strony właścicieli firm i instytucji. Ze względu na nadmiar złożonej dokumentacji instytucje przyjmujące wnioski zmuszone były do zawieszenia kolejnych terminów składania dokumentacji. Tak stało się także w przypadku działania 2.3 Sektorowego Programu Operacyjnego „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez inwestycje” (SPO WKP 2.3). Przedsiębiorcy, którzy chcieli złożyć wnioski zgodnie z terminami ustalonymi na 18 sierpnia i 7 listopada zostali pozbawieni takiej możliwości.

Pojawiła się jednak nadzieja na wznowienie procedury przyjmowania nowych wniosków. Jak informuje Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, wznowienie przyjmowania dokumentów w ramach Działania 2.3 SPO „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez inwestycje” zostanie prawdopodobnie ogłoszone po zakończeniu oceny projektów zgłoszonych w ramach III rundy aplikacyjnej (która trwała do 20 maja 2005).

Przypomnijmy, iż o wsparcie mogą ubiegać się małe oraz średnie przedsiębiorstwa, a także mikroprzedsiębiorstwa działające co najmniej trzy lata lub których działalność opiera się na zaawansowanych technologiach o znaczącym potencjale rynkowym. Kwota dofinansowania nie może być niższa niż 10 tys. zł i nie może przekroczyć 1,25 mln zł. W ramach tego działania wspierane będą inwestycje na środki trwałe związane z utworzeniem nowego przedsiębiorstwa, rozbudową istniejącego, a także z realizacją w istniejącym przedsiębiorstwie działań polegających na dokonywaniu zasadniczych zmian produktów lub procesu produkcyjnego. Sfinansować można także zakup gruntów do 10 proc. wartości kwalifikowanej projektu.

W ramach działania będą wspierane także inwestycje w wartości niematerialne i prawne związane z transferem technologii poprzez zakup praw patentowych, licencji, know-how, w tym nieopatentowanej wiedzy technicznej. Można również ubiegać się o dofinansowanie na zakup wyników prac badawczo-rozwojowych lub praw własności przemysłowej przez przedsiębiorstwa oraz na wdrażanie i komercjalizację technologii i produktów innowacyjnych.

Wnioski składa się w Górnośląskiej Agencji Rozwoju Regionalnego w Katowicach.

Blisze informacje można uzyskać w Ośrodku Informacji Europejskiej Urzędu Miasta Tychy, przy ulicy Grota Roweckiego 44 (pokój 102). Tel. 227 20 41 w. 581, e-mail: oi@umtychy.pl. Ośrodek czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.30 do 15.30.

(MW)

Skorzystaj z okazji

Mieszkańcy Tychów mogą skorzystać z wielu badań profilaktycznych i wziąć udział w programach zdrowotnych przygotowanych przez Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych UM Tychy. Badania i programy są finansowane całkowicie lub częściowo przez miasto. Oto one:

co	kto może skorzystać	gdzie	kiedy	za ile
badania poziomu cholesterolu i cukru	wszyscy	NZOZ Centrum Medyczne „Hipokrates”, ul. de Gaulle’a 49, NZOZ „Alga-med”, al. Jana Pawła II 30, NZOZ Przychodnia nr 1 „Optima”, ul. Wojska Polskiego 4 NZOZ „Arka-med”, ul. Nałkowskiej 27 NZOZ „Nasze zdrowie”, ul. Rolna 44-48	wszystkie soboty października godz. 8-11 godz. 8-10 godz. 8-14 godz. 9-13 8, 15 i 22 października, godz. 9-12	bezpłatnie
porady okulistyczne	wszyscy dzieci	Indywidualna Praktyka Lekarska Artur Niemcewicz, ul. Grota Roweckiego 57 NZOZ Centrum Medyczne „Paprocany”, ul. Sikorskiego 101, NZOZ Przychodnia nr 1, Gabinet Okulistyczny Joanna Matysiak, ul. Bacha 5 e	wszystkie soboty października godz. 9-13 godz. 8-13 godz. 8-14 15, 22 października, godz. 8.30-14.30	bezpłatnie
porady laryngologiczne	wszyscy	NZOZ Centrum Medyczne „Paprocany” NZOZ „Arka-med”	wszystkie soboty października godz. 9-13	bezpłatnie
porady kardiologiczne	wszyscy	NZOZ Centrum Medyczne „Paprocany” Zespół Poradni Specjalistycznych „Awicenna”, ul. Cyganerii 1	wszystkie soboty października, godz. 8-13	bezpłatnie
porady onkologiczne	wszyscy	Zespół Poradni Specjalistycznych „Awicenna”	wszystkie soboty października, godz. 8-13	bezpłatnie
badania mammograficzne	kobiety w wieku 46-70 lat	Samodzielna Pracownia Diagnostyki Obrazowej „Tomograf” al. Bielska 105	wszystkie soboty października godz. 9-14	30 zł
badania preluksacyjne	dzieci w wieku 0-12 miesięcy	NZOZ „Anima” Pacjenci przyjmowani będą w Przychodni „Ultra-Med Strefa” przy al. Jana Pawła II 40	15, 22, 29 października, godz. 9-15	bezpłatnie
USG piersi	kobiety pow. 20. roku życia	Zespół Poradni Specjalistycznych „Awicenna”	wszystkie soboty października, godz. 8-13	20 zł
porady z zakresu chirurgii naczyniowej	wszyscy	Zespół Poradni Specjalistycznych „Awicenna” NZOZ „Arka-med”	wszystkie soboty października, godz. 8-13 godz. 9-13	bezpłatnie
porady urologiczne	wszyscy	Zespół Poradni Specjalistycznych „Awicenna”	wszystkie soboty października, godz. 8-13	bezpłatnie
porady dermatologiczne ukierunkowane na profilaktykę raka skóry	wszyscy	Zespół Poradni Specjalistycznych „Awicenna” NZOZ „Arka-med”	wszystkie soboty października, godz. 8-13 godz. 9-13	bezpłatnie
program profilaktyki raka gruczołu krokowego oznaczenie poziomu PSA	mężczyźni pow. 40. roku życia	NZOZ Centrum Medyczne „Hipokrates”	do 3 listopada	bezpłatnie
program profilaktyki raka szyjki macicy badania cytologiczne	kobiety pow. 20. roku życia	Zespół Poradni Specjalistycznych „Awicenna”	do 3 listopada	bezpłatnie
nauka samobadania piersi	kobiety	Szpital Miejski, ul Cicha 27, NZOZ „Nasze Zdrowie”, NZOZ Centrum Medyczne „Hipokrates”	do 12 grudnia	bezpłatnie
program wczesnego wykrywania osteoporozy badania densytometryczne	osoby pow. 35. roku życia	NZOZ Przychodnia nr 1	do 20 października	7,50 zł
program profilaktyki raka jelita grubego	osoby pow. 40. roku życia	Szpital Miejski	do 7 grudnia	bezpłatnie
program edukacyjno-zdrowotny „Dziękuję nie palę”	chcący rzucić nałóg palenia tytoniu	Szpital Miejski	do 16 grudnia	bezpłatnie

Teatr Mały ma 40 lat!

Muzy lubią śpiew urozmaicony

„Ruszy budowa Rynku w Starych Tychach” donosił w marcu 1959 r. tygodnik „Echo”. Uchwała Prezydium Rządu powołująca do życia Nowe Tychy postawiła przed projektantami zadanie połączenia „starego” z „nowym”. „Śpięcia” dokonać miała zabudowa placu przed kościołem św. Marii Magdaleny.

Na wschodniej i zachodniej pierzei powstały trzykondygnacyjne budynki z parterami przeznaczonymi na sklepy. Widok z placu w kierunku południowym został zamknięty bryłą obecnego Teatru Małego, którego projekt opracowali architekci: Wacław Jaciow, Bolesław Sereżyński i prof. Kazimierz Wejchert. Duża sala widowiskowa z oszklony mi elewacjami miała sygnalizować początek nowego osiedla B.

Na 40-lecie Teatru Małego wystawiony został spektakl „W dawnej Polsce” na podstawie „Opisu obyczajów za panowania Augusta III” Jędrzeja Kitowicza w wykonaniu aktorów Teatru BELFEgoR i ATRIP „Migreska”, z gościnnym udziałem Henryka Talara. Po raz pierwszy pracowali razem Sławomir Żukowski i Zbigniew Skorek. Efekt wydał się publiczności bardzo udany! (foto: Łukasz Pudełko)

Teatr Mały od początku funkcjonował nie tylko jako scena, ale także jako dom kultury, najpierw KWK „Ziemowit”, a od 1975 r. Fabryki Samochodów Małolitrażowych. Powstały tu m.in. dziecięcy zespół teatralny, zespół recytatorski oraz wokalny, który - już jako „Dwa +

Prof. Józef Szajna w Galerii „Obok” zwiedza wystawę Zygmunta Brachmańskiego (foto: Ireneusz Kaźmierczak)

Cztery” w składzie: Jolanta Kaczmarczyk, Joanna Kawa, Danuta Zagrajczuk, Józefa Ziemiak, Bernard Gasz i Stefan Walter - wystąpił w 1967 r. na festiwalu w Opolu! W latach 60. na dziedzińcu teatralnym odbywały się tzw. fajfy - potańcówki, do których przygrywał m.in. najbardziej popularny tyski zespół „Passaty”.

W 1977 r. siedzibę w Teatrze Małym znalazł Amatorski Teatr Ruchu i Pantomimy „Migreska”, założony (trzy lata wcześniej w „Tęczy”) i prowadzony przez Zbigniewa Skorka. To w tym zespole pierwsze kroki na scenie stawiał Ireneusz Krosny.

W 1980 r. na festiwalu w Jarocinie Teatr Mały reprezentował... zespół „Dżem”. Cztery lata później utworzono dziecięcy zespół pieśni i tańca, założono kameralną orkiestrę dętą, kapelę ludową, powstały dwa teatryki dziecięce, utworzono drugi zespół pantomimy. Od 1986 r. siedzibę w Teatrze Małym miał Teatr Belfer (późniejszy BELFEgoR), założony i prowadzony przez Sławomira Żukowskiego. Cały czas działały tu kółka zainteresowań i klub „Proscenium”, mający własną bibliotekę, pracownię fotograficzną, salkę klubową i kawiarnię.

Dopóki w 1980 r. nie otwarto w Tychach filii katowickiego Biura Wystaw Artystycznych, to na piętrze Teatru Małego organizowane były wystawy artystów plastyków i twórców nieprofesjonalnych.

Najdłużej zarządzał Teatrem Małym Ryszard Dziubek (1974-1991). Jego poprzednikami byli: Zdzisław Ręka (1965), Janusz Nowak (1965-1967), aktorka Krystyna Mikutowa (1967-1974). Po Ryszardzie Dziubku kierownictwo objął Zbigniew Skorek i sprawował tę funkcję w latach 1991-1992.

Na początku lat 90. Fabryka Samochodów Małolitrażowych przekazała miastu Teatr Mały. Władze miasta zdecydowały o zachowaniu jego funkcji tylko w części obiektu z salą widowiskową, natomiast pozostałą część (wraz z tzw. łącznikiem, w którym była m.in. mała scena) wydzierżawiono na inne cele (obecnie - po remoncie kapitalnym przeprowadzonym przez miasto mieści się tam Młodzieżowy Dom Kultury nr 1).

Oficjalne uruchomienie miejskiej placówki nastąpiło 1 stycznia 1994, a jej dyrektorem został Tomasz Kordon. W tym samym roku, w czerwcu, udało się w nadbudowanym nad bocznym holem pomieszczeniu uruchomić Galerię „Obok”, prowadzoną przez Elżbietę Kuraj (od 1999 r. czyni to Łukasz Pudełko). Na piętrze zaczęła działać kawiarnia „Belfegor”.

Teatr Mały - funkcjonując jako teatr impresaryjny - organizuje średnio 240 imprez rocznie. W Galerii „Obok” i teatralnych holach można co roku obejrzeć minimum 15 bardzo różnorodnych wystaw. W sezonie kulturalnym Teatr Mały i Galerię „Obok” odwiedza około 80 tysięcy widzów, z czego ponad połowę stanowią dzieci i młodzież.

W corocznym kalendarzu są duże imprezy cykliczne: Tyskie Spotkania Teatralne, Dni Szwecji, Ogólnopolski Konkurs Poetycki na Tomik Wierszy „Tyska Zima Poetycka” - pokonkursowa wystawa „Praca Roku”. Teatr Mały jest współorganizatorem Międzynarodowego Festiwalu „Śląska Jesień Gitarowa” i Konkursu Gitarowego im. J. E. Jurkowskiego, Ogólnopolskiego Konkursu i Wystawy Pokonkursowej „Muzyka w malarstwie”, wystawy „Tychy Press Photo”. Od 1997 roku szczegóły działalności teatralnej oraz wystawienniczej Galerii „Obok” prezentuje „Tyski Magazyn Kulturalny”, bezpłatny kwartalnik wydawany przez Teatr Mały.

Ewa Iwanciów